

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
DEPARTAMENT PODRĘCZNIKÓW, PROGRAMÓW I INNOWACJI

Warszawa, 09 kwietnia 2019 r.

DPPI-WPPIP.4010.47.2019.DP

Pani
Kamila Popiela
Członek Zarządu

oraz

Pan
Michał Popiela
Członek Zarządu
Fundacja Court Watch Polska
ul. Szosa Chełmińska 54/2
87-100 Toruń

Szanowni Państwo,

nawiązując do pisma z dnia 15 marca 2019 r., dziękuję za głos w sprawie edukacji prawnej w szkołach.

Niniejszym informuję, że edukacja prawna była i jest integralnym obszarem nauczania podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Cele kształcenia i treści nauczania z zakresu edukacji prawnej uwzględnione są na każdym etapie edukacyjnym w brzmieniu odpowiadającym wiekowi oraz możliwościom poznawczym uczniów.

W przedszkolu oraz w szkole podstawowej od roku szk. 2017/2018 obowiązuje podstawa programowa uregulowana w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej¹.

¹ Dz. U. poz. 356

Do zadań przedszkola należy m.in. kreowanie sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne osoby dorosłe. Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole powinno umieć ocenić swoje zachowanie w kontekście tych norm oraz respektować prawa i obowiązki swoje i innych osób, zwracając uwagę na ich indywidualne potrzeby.

Celem kształcenia ogólnego w szkole podstawowej jest m.in. wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat.

— W klasach I-III szkoły podstawowej uczniowie rozwijają umiejętność nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi, odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości, umiejętność przyjmowania konsekwencji swojego postępowania oraz umiejętność dbania o bezpieczeństwo własne i innych uczestników grupy, w tym bezpieczeństwo związane z komunikacją za pomocą nowych technologii oraz bezpieczeństwo uczestnictwa w ruchu drogowym.

— Obszar *Edukacja społeczna* określa wymagania obejmujące m.in. identyfikowanie się ucznia z grupą społeczną, do której on należy, respektowanie norm i reguł postępowania, świadomość, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, znajomość własnych praw i obowiązków, przestrzeganie ich i stosowanie w codziennym życiu, przyjmowanie konsekwencji swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad, umiejętność oceniania swojego postępowania i innych osób, zapisywanie swojego adresu, adresu szkoły, zawodu i miejsca pracy rodziców, umiejętność posługiwania się danymi osobistymi, w sytuacjach nowych i wirtualnych, zapoznanie z pojęciami: porozumienie, umowa oraz zachęcanie do udziału w wyborach samorządu uczniowskiego.

Realizując treści obszaru *Edukacja przyrodnicza*, uczniowie uczą się rozróżniania i przestrzegania podstawowych znaków drogowych, zapoznają się z przepisami bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych, zasadami zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego, zasadami bezpieczeństwa w szkole, znakami i symbolami informującymi o różnych rodzajach niebezpieczeństw.

Edukacja informatyczna wdraża uczniów m.in. do posługiwania się udostępnioną technologią zgodnie z ustalonymi zasadami, przestrzegania zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i związanych z bezpieczeństwem w internecie.

Wychowanie fizyczne uczy respektowania prawa do indywidualnego tempa rozwoju, radzenia sobie w sytuacji przegranej i akceptowania zwycięstwa rywala, stosowania przepisów, reguł zabaw i gier ruchowych, przepisów ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa.

W klasach IV-VIII szkoły podstawowej uczniowie realizują treści nauczania z zakresu edukacji prawnej w ramach różnych przedmiotów, co oznacza, że zdobywają wiedzę i umiejętności, które przygotowują ich do sprawnego i odpowiedzialnego funkcjonowania w różnych dziedzinach życia.

Treści nauczania z zakresu edukacji prawnej zostały uwzględnione nie tylko w podstawie programowej przedmiotu wiedza o społeczeństwie, ale także w wielu innych, jak język polski, język obcy nowożytny, informatyka, geografia, plastyka, muzyka, etyka, wychowania fizyczne, wychowanie do życia w rodzinie,

Nowa podstawa programowa dla szkół ponadpodstawowych określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia² będzie stosowana, począwszy od roku szk. 2019/2020.

W dokumencie tym treści nauczania z zakresu edukacji prawnej zostały sformułowane odpowiednio do oczekiwań i potrzeb młodych ludzi, którzy stoją u progu dorosłości. Treści nauczania – tak jak w podstawie programowej dla szkoły podstawowej - uwzględnione są również w podstawach programowych różnych przedmiotów, do których należy dodać podstawy przedsiębiorczości i filozofię.

Warto nadmienić, że uczniowie szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych dzięki obowiązkowym zajęciom doradztwa zawodowego³ zapoznają się także z przepisami prawa pracy.

Przedstawiając powyższe, chcę podkreślić, że rzetelna realizacja w szkołach edukacji prawnej opartej na celach kształcenia oraz treściach nauczania

² Dz. U. poz. 467

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 1675)

ustalonych w podstawie programowej gwarantuje przygotowanie młodych ludzi do stosowania prawa w życiu.

Ministerstwo Edukacji Narodowej nie planuje wprowadzenia nowego przedmiotu wiedza o prawie i społeczeństwie.

Z poważaniem,

—

Alina Teresa Sarnecka
Dyrektor
Departament Podręczników, Programów i
Innowacji
/ – podpisany cyfrowo/

—